

محل مطبعه و اداره :

جفـال اوغلنـده امنيت

صندوغي جوارنده

شنكول يقوشنده

۲۲ نومرو

مُشَاقَقَاتُ

۱۳۲۶

اظهار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیه مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلهین آثار اعاده اولنماز

دیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات ، تاریخ ، و سیاسیات و بهالخاصه احوال و مشورہ اسلامیه و بحث ایدر و لطفه دره به نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی التي آیلانی

ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵	غروش
روسیه	۶۵	۳۵	روبله
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹	فرانق

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

قیرلہ دن مقوا بورو ایله کوندربیلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضلہ آلنیر

بشنجی جلد

۱۵ ذی القعدہ پنجشنبه ۴ تشرین ثانی ۳۲۶

عدد : ۱۱۵

فنون صیره سنده بولندیغه ایسه مدرسه لریمک اسمی دلالت ایدیور.
هر کسجه معلوم اولان بو حقائقی تکرار دن مقصدیمز
اوقومقله ، اوفله مکله خستهلق مداوانته قالدیشمق ظن ایدلیدی
کبی دیندارانه بر اصول اولدیغنی ، بزم دینمه اصلا بویله برشی صیغما -
یه جقنی سویله مکار .

قرآن کریم خسته لره ، اولولره اوقومق ایچون نازل اولما مشدر .
قرآنده کی شفا ، جهله نک آکلادیغنی کبی دکلدر ! ..

فقره مشهور دریا : اعرا بینک بری اویوزه طوتیلیمش دوه لری
ایچون حضرت علیدن دعا ایسته مش ؛ مشارالیه ده اویوزه قارشنی ائ
مأثور دعالرک قطران قدر مؤثر اوله مایه جقنی سویله مشدر .

حاذق طیب لریمز قولرایه قارشنی ائ نافع بر تدبیر شخصی وارسه
اوده ییه جکه ، ایچه جکه یعنی « حمیه » یه دقتدن عبارتدر ، دییه
باغیروب طور ورکن حالا بر چو غمز - متوکلاً علی الله - پیس بوغازلقدن
کری طور مایور ! طوغریسی توکلی پک ایی اکلما مشر !

الله عشقنه اولسون دین خالص ایله ربانی بر برندن آیره لم ؛ محض
حیات اولان شریعت اسلامییه بی جهالتمزه ، مسکنتمزه ، حماقتمزه بر
حجت کبی ایراد ایدوب طور مایه لم . لب شریعتی کتاب اللهدن ، سیرت
رسولی حدیثدن آله مایه جقه سق کتاب الله ایله ، سنت رسول ایله عامل
اولان حقیقی مسلمانلری پیشوا اتخاذا یدهم .

یوقسه دین ایله آره لرنده کی مسافه بعدالمشرقیین اولان جهله
جامعه ، یا خود خذله امته اویه جق اوله رسه ق قولرالر ، وبالرحمه زده
عین رحمتدر !

محمد عاکف

دارالخلافة ده معارف ابتدائیه

نک

مالی رصورت اصولی

— ۳ —

الان مطالب اینیسی

بوابده کی بیاناتمی ایکی قسمه تفریق ایله اولا مکاتب رشدیة رسمیه
وثانیاً مکاتب ابتدائیه اوقافیه حقننده بسط مطالعات ایلیه جکم .

مکاتب رشدیة دن بر قاجی مثلاً ایوب ، بکار بکی ، فیضیه رشدیة لری
مستثنا اوله رق متباقیسنگ بولندیغنی بنالر واسع وقابل استفاده بر حالده .
درلر . فقط بوزلرده هر سنه جزئی بر مصرف اختیار یله محافظه سی
ممکن ایکن اهمال وعدم دقت نتیجه سی اوله رق خرابه بوز طوتمشدر
بو بنالرک بعضیسنده آقینتیار حاصل اولمش ، کیمنک دیوار وسقف لری
چاتلامش اولدیغندن تعمیر وترمیم اوله رق بوزلردن استفاده قابل ایسه ده
بتون بتون مشرف خراب اولمش اولان بر قاج مکاتب رشدیة ایچونده
مساعدا ومکمل بنالر جزئی مصرفله بالسهوله تدارک اوله بیلور . بو
خصوص معارف نظارتجه اصلا داعی مشکلات دکلدر .

مکاتب ابتدائیه اوقافیه کلنجه معلوم اولدیغنی اوزره در سعادته
موجه د بونوع مکاتب اون ایکی مرکز منقسمدر . مراکز مذکور ه نک
حاوی اولدقلری مکاتبک عددی حد اعظمی اوله رق قرق بر وحد
اصغری اوله رق اون آلتی در . بو مکاتبک کافه سی تاریخ عثمانینک
عظمت وشانه برر تمثال مجسم وشاهد بی مثلدلرلر . بونلرک آره سنده
اویله لری واردر که تاریخ تأسیسی تا زمان مسعدت اقتران حضرت
فاتحه ، قد یوکسه لیور . عثمانی ایمراطورلغنی وجوده کتیرن عثمانلورک
نام وشان علویت نشانی اعلا ایلین رجال دولته کیم بیلور قاجی بو
مکتبلرده یتشم مشدر .

بو بنالرک قیمت تاریخیسی بونلری حال اصلیلرینه وطرز
معماریلرینه خلل کتور مکسزین صیانت وحسن محافظه ایلمک بر
ملته وظائف مقدسه وطنیه سی ایجاباتندن در . بونلرک بر چوغنی
مشرف خراب اولمش وغیر قابل استفاده بر حاله کلش ایسه ده
طلبه سی استیعا به کافی ویالکیز بر از تعمیر وتوسیع محتاج اولان دیگر
بر چوقلریده روح مات کبی متین وقائم درلر . بونلری علی حاله ترک
ایتمک بوزلردن استفاده چاره سی دوشنامک تاریخ نقطه نظر نجبه
طوغریسی غیر قابل عفو بر خطادر .

بو مکتبلدن نه صورتله استفاده ایدمک لازمکلیکنی اریمزه بر
تفصیل بیان ایلیه جکمدن شمیدالمک بوقدرله اکتفا ایتدم .

نتیجه :

شمیدی بورایه قدر بسط و تمهید ایتمش اولدیغمز ملاحظاتی محضاً تکرار
ایله دیر زکه « استانبول سکنه مسلمه سی بننده معارف عمومیه مرکز تنسیق
واصلاحی ، متین ومکمل اساسلر اوزرینه تأسیسی ایچون اقتضای این بالجه
عناصر ماده ومعنا موجود ایسه ده بو عناصر بر خانه انشاسی ایچون اولجه اولان
ترتیبسز بر صورتده بربری اوزرینه ینیله رق بر کر مه حالی کسب ایتمش
لوازمات انشائیه به مشابه اولوب بولوازمات انشائیه بی براهنک تام ایله
یکدیگرینه مزج ایتمک ایچون فصل ماهر بر معماره احتیاج مس ایدر
ایسه عناصر مذکور پی ده اویله جه بر آهنک تسلسل ایله یکدیگرینه
مزج ایدرک استفاده ایده بیامک ایچون فوق العاده بر صمیمیت
جدیه ومهارت وقوف کامله ایله چالیشه جق ارباب حجت لازمدر .

اصول تدریس و هیئت تدریسیه

استانبول مکاتب اسلامییه سنک کافه سنده تعقیب ایدیلن اصول
تعلیم وتدریس همان بوندن ایکی یوز سنه مقدم ممالک غریبه جه تعقیب
اولنان « سقولاستیک » یعنی اصول وقاعده عتیقه دن بشقه برشی دکلدر
اوتاریخدنبری فن تدریس وتربیه جه حیزارای حصول اولان ترقیات
وتکاملدن استانبول مکاتبی بتون بتون بیکانه ومحروم قالمشدر . سقو -
لاستیک اصولنک روح واساسنی قوای بشریه نک کافه سندن قطعاً للظنر
مجرد قوه حافظیه استناد ایتمکدن یعنی بر درس از برلمکدن عبارتدر
ایشته غایت سقیم و چیقمز بریول !! حالبوکه ایکی یوز سنه دنبری
اوروپاده بر چوق داهیلر یتشه رک اسقولاستیک اصولنک نه درجه مضر

ته قدر بی سود و مخالف طبیعت و مخرب وجود و دماغ اولدینی اثبات ایتدیلر . و علی التدریج « پیسقولوژی » یعنی « علم احوال روح » و « فیزیولوژی » یعنی « علم احوال وجود » و یا خود « علم وظائف الاعضا » نام فنلرینه استناد ایدرک « به داغوزی » یعنی « علم تعلیم و تربیه اطفال » فن مهمنی وجوده کتوردیلرکه بو کون اوروپا نك کافه ترقیات و تکاملاتنه مصدر اولان یوفن جلیدر . مع التأسف مکاتب عثمانیه شوتحولات و تحلیلات عظیمه دن بالکلیه محروم یولنیور . اسکی سقولا . ستيك اصولی بوراده من القديم تعقيب و تطبيق اولنه کلیور .

بواصول سقیم ملت نتیجه عثمانیه نك ترقیات و تکاملاتنه وسعادت و رفاهیتنه والحاصل هر درلو اسباب و وسائل مدنیه سنه خائل وقوه مدرکه ، قوه مفکره ، قوه منطقیه و قوه تنقیدیه کبی قوای بشریه بی هالک اولدیغندن اولاد وطن طبعاً رفته رفته ممتاز بولندقلری قوای دماغیه عقلیه و قلبیه بی بو اصولک نتیجه سیئه سی اوله رق غائب ایدرک عادتاً برر ما کسه و یا پاپاغان درکه سنه تنزل ایدیور . مکاتب احوال و خصوصیات سائره سی ده بوکا مقیدر . برکره بر مکاتبه کیدوب بر صنفه داخل اولکنز ، کوره چکیز شی بر شانه ، بر قیام ، چو جقلر ویریلان بر امر اوزرینه در حال آیاغه قالدیلر .

« دستها بر سینۀ اطاعت » « سرها بر کردن عبودیت ! » ایشته بو اصول تربیه نتیجه سی اولمق اوزره چو جقلرک شخصیت و معنویتلری محو اولوب کیدیور . بتون سیمال ، قسار یکنسق اوله رق اوان طفولیت و شبابتیه مخصوص اولان بشاشدن ، شطارتدن بیه اثر قالدیلور . شو صنعی وضعیته قارشو انسان نه یاپه جغنی بیله میور : تعجبی ایتلی ، یوقسه تأسفی ؟ بو مکاتب محل تدریس میور ؛ یوخسه طاہور الایلر میور ؟ عاجزلری شو حاللری کوردیکمده اغز یمن بلا اختیار « استبداد و ارتجاع » ایچون نه مساعد بر زمین ، نه اینی بر تربیه « سوزلری حقیقی . صکره نظر دقتمی جلب ایدن شی معلمک صنفده اخذ ایلدیکی طور متحکمانه و متعلبانه سی اولدی . یازان ، بوزان ، قونوشان ، سؤال ایدن هپ معلمدر . بو حال ایسه تعقیب ایدیلرکلن مسلك سقیم تحصیل و تربیه نك بر نتیجه غریبی و غیر منفکی در . درس تعلیم و تفهیمدن دکل اساساً تلقین و تهلیمندن عبارتدر . سقولا ستيك اصولنك اساسنی تشکیل ایلینده دوقتیف یعنی قواعد و اصول عمومیدن فقرعات و جزئیات استکناهی کبی بر درس تقریر ایلیمک مسلکی مکاتب عثمانیه ده عنعناتیه جاریدر . الفبا دن بدأ ایله صرف و نحو عثمانی عربی ، فارسی ، حساب ، جغرافیا ، هندسه و السنه اجنبیه و ارنجه یه قدر کافه سی شو اصول اوزره تدریس اولنیور . مثلاً احوال اسم ، بر ترکیب اضافی ، ضمیرک انواعنی بیان ایدن معلم چو جقلره رهبر اولوب « اندو قتیف » اصولی اوزره طلبه نك آکلایه بیله چکی بسیط بر صورتده سرد مقال ایده چک یرده بر طاقم تعبیات مهمه و اصطلاحات عجیه استعمال ایدیور و امثله ایراد ایده چکی وقت کتابده مندرج بر قاعده نی ، بر مثالی ارائه ایدیور . طلبه آکلایه میور . لکن ایکنجی کونی نوط المی نیتنده بولنان جواب اعطاسنه محبور اولدیغندن بو قاعده نی دهها مغلق و مشکل بر کتابدن کلامیه رق مثالریله ازیلنیور .

و یچاره بو قواعدی پاپاغان کبی تکرار ایدیور . فقط جواب ویررکن قونوشور کبی یواش یواش ویره میوب آکلایه مدیغندن پاپاغان آسا ککه لیارک سویلیور . بو آرائق طلبه دن ازیرله مش اولدینی درسی بشقه صورتده تعریف ایلیمسنی و کنیدیلکندن مثاللر ایراد ایتلرینی طلب ایده چک اولور ایسه کز یچاره کوزلرینی آچوب سزه متحیرانه بر صورتده باقیور . چونکه او قودینی شیدن برشی آکلایه نامش که سزه لسانی دوندیکی قدر آکلاته بیلسون . اوله حالره تصادف ایتدم که آجیماق قابل دکلدر . چو جوق درت سنه مکاتبه دوام ایتش اولدینی حالده حالا بر غزته نی سربسته چه قرائت ایده میور . مکاتب ابتدائیه ده « اصول صوتی » دن اثر بیله یوقدر . کونلرجه ، هفته لرجه ، ایلرجه ، حتی ییلرجه « ب » اوستون ، « ب » اسره دیه طوروب قالمش و خوجه هر نه قدر تعلیم ایتش ایسه آنی ازیرله مش . ایشته بتون معلومات ابتدائیه سی بوندن عبارتدر .

معلم افندی ایسه اولجه تام الی آ آی ا ، ب ، ت ، الخ دیه او کر دتمش صکره سنه لرجه چالیشیرکه بو او کر دیکنی چو جقلرک ذهنلرندن چیقارسون و بونلرک بر راسم اولوب اصول قرائتیه دیکر بر صورتده تلفظ ایدلمسی لازمکه چکنی چو جغه آکلاتسون برده مکاتب ابتدائیه و رشديه ده صرف ترکیه یازلمش کتابلر او قوتدیر یلمپور . معلملر ایشته بو سببه مبنی طلبه تقریرینی و آلات کتابلرنده یازلمش شیلری آکلامیور . رشديه نك ایکنجی صنفده طلبه دن بری علم خالندن ایراد اولنان بر سواله جواباً « جانب الهی » « انزال » « مقدس » کله لرینک معنای نه اولدینی سؤال ایتدم صنفده چو جقلرکدن هیچ بریسی بو سؤاله جواب ویرمکه مقتدر اوله مدی . جغرافیا درسده دیکر بر طلبه کره ارضک کندی محوری اطرافنده حرکت ایتمکده اولدیغندن بحث ایلدیکنده المده بولنان بر کتابی ارائه ایله بو کتابک محوری نرهمی اولدینی صوردم چو جتی کتابک جلدیدر دیدی . دیکر بر صنفده جغرافیا درسی ائاسنده شا کرد « منطقه شمالی » « منطقه غربی » دیه جواب ویرنیور دی . « منطقه » ندر دیه صوردم . طلبه دن بعضیسی « منطقه » صوغوق دیکرلری « صیجاق » و کیسی ده « آسمان » در دیه جواب ویردیور . عینی حال حساب ، هندسه درسلرنده ده واقع اولدی . شو علملر غریب بر صورتده تعلیم و تدریس ایدیلنیور . اصلاً تطبیقات جهته دقت و اعتنا ایدلیوب یالکنز اصول و قواعد ازیرلندیرلمکله اکتفا قانیور از جمله مکاتب ابتدائیه ده شا کردانه علم حسابدن خانه لر کوستریلورکن احاد عشرات مات دیه تلقین اولنیور . حالبوکه چو جق بونلرک نه اولدقلرینی بیلمیور و اوچ خانه لی بر رقم یازدیردقده شو رفته قاج عشرات قاج مات اولدینی صور دیغکنزده جواب ویرمکدن عاجز قالیور . چو جق اعمال اربعه نی و بونلرک میزانی اصولاً قاعده کوزلجه او کر نمش فقط اعمال اربعه اوزرینه بر مسئله مثلاً سکیز ارقداش بر باغه کیروب نصفی بشر دیکر نصفی ده دردر الما المشر . عجبا بونلرک هپسی قاج الما المشر در . دیه صورده چق اولسه کز جواب ویره میورلر چونکه

مسئله نك قشرونده طولاشیلوب لبته نفوذ ایدیه مامشدر. مكاتب رشديه دن برنده ايكنجی صنفده حساب درسند بولندم . معلم افندی سیاه تخته اوزرینه بویدن بویه ارقام یازمش طلبیه او قومسنى امر ایتدی . چوجق تخته یه برکو کزدیردی پایاغان کبی از برلکه آلمش، قولقلری طولش اولدیغندن درحال احاد عشرات مات الف میلیون میلار ترلیون قاترلیون کنترلیون الخ دیه او قومغه باشلادی . حیرت ایتدم چونکه عاجزلی پترسبورغ هندسه عالییه مکتبنده بولندیغندن اوارقامی بر دبره او قویه میه جغمی وجدانا اعتراف ایتمک مجبوریتده ایدم . معلم افندی نك مساعده سنی استحصال ایدرک هان چوجقندن برسنده قاج دقیقه اولدیغنی صوردمشا کردم تحیر قالدی او کرم دیلرافندم دیدی معلم افندی ایسه کچن سنه امتحان اناسنده ککش اولان هیئت ممیزه نك حساب درسند طلبیه تعداد ارقام بحثندن بشقه بر شی صورمامش اولدیغنی و بوجخی بیلمیان طلبیه صفر ویره نك صنفده قالمیرینه سبب اولدیغنی وایشته بو سیبه مبنی بو سنه تعداد ارقام بحثنه پك زیاده دقت ایدلایکنی سولیدی عربی فارسی فرانسیز لسانلرینك تعلیم وتدریسند شو اصول سقیم ده شدتلی بر صورتده تعقیب اولنیور تطبیقات جهتی کلیاً متروک قالمشدر یالکیز قواعدك ضبطندن نه حاصل اولور ! برده فرانسیزجه ؛ مكاتب رشديه نك یالکیز صوك صنفلرنده هفته ده ایکی دفعه تدریس ایدلمکده اولدیغندن بوندن اصلا استفاده اولنه میور مادامکه فرانسیز لسانك تدریسنه احتیاج واردر شو حالده یاجدی بر صورتده تعلیم ایتدیرملی ویاخود مكاتب رشديه دن بو درسی طی ایدوب مكاتب تالیفه واسع بر مقیاسده کوسترمیلدر . الله موجود پروغرام موجبجه رشديه لرده فرانسیزجه هفته ده ایکی دفعه تدریس اولندیغندن تضییع اوقاتدن باشقه بر نتیجه حاصل ایتمز علم اخلاق ، علم اشیا ، معلومات مدنیه درسارینه کلنجه بو علملرده هان از بر اصولی اوزره و طلبه نك ا کلامیه جفی بر طرزده تعلیم اولندیغندن صرف اولسان اوقات ومصرف نسبتنده بر استفاده اولنه میوب « نقش بر آب » قییلندن اوله رق شاگردانك حجیرات دماغیه لرنده مطمئن ومشعشع بر طاقم الفاظ وتعبیرات منقوش اولمقدن بشقه بر نتیجه حاصل اولیور .

احمد آقاییف

لطائف عربدن :

کشی زاده لر

حجاج ، ضابطه مأمورینه یاتسودن صوکره شهری طولاشه رق کیمی سرخوش کوررسه بوینی اورمه سنی امر ایتمش . نه قدر فضله قفا کسرسه افندیسنك یاننده او قدر فضله اعتبار قازانه جفتی بیلن بو حایود هان واقشامدن پاچالری صیغایه رق بوجاق بوجاق سرخوش آرامایه باشلامش . حریف مملکتك اوته سنی بریسنی طولاشیرکن برده باقش که : اوج دلیقانی ایکی طرفه یالپا اوره رق ، کیدیور ، برحله چوجنی ده

بونلری دالغه کبی هر طرفدن قوشاتمش « یوها ۱ » کلبانکیله تشییع ایدیور !

مأمور هان دلیقانلیلری توقیف ایدرک : « سزکیم اولیورسکز که امیر حضرتلرینك فرماننه عصیان جرأتنده بولونیورسکز ؟ سولیک باقهیم ! » دینجه ایچلرندن بری شوییتی او قومش :
انا ابن من دانت الرقابله
مایین مخزومها وها (شمها)
تأثیه بالرغم وهی صاغرة
یاخذ من مالها ومن دمها

[هاشمیلردن اولسون ، مخزومیلردن اولسون ، کیمسه یوقدرکه کلوبده بابامک اوکنده بویون اکسون . بن بوتون اشراف و قبائلک مالنه ، قاننه تصرف ایدن بر آدمک اوغلییم .]
آکلاشیلدی : بو اوغلان مطلقا امیر المؤمنینك پك یاقین اقرباسندن اوله جق . . .

یا سن کیم اولیورسک باقالم دیه ایکنجیسنه صورونجه اوده شو قطعه یی انشاد ایتمش :

انا ابن لمن لانزل الدهر قدره
وان نزلت يوماً فسوف تعود .
تری الناس افواجاً الى ضوء ناره
فهم قیام حولها وقعود .

[بن خوان انعامی هیچ توکنمین بر آدمک اوغلییم . بابامک تجربه سی هر زمان قاینار ؛ برکون اوجاقدن اینسه ایرتسی کونی ینه چیقار ؛ کیجه کوندوز یانان بو اوجاگك ضیاسنه طوغرو خلق آقین آقین کلیر ؛ بر قسمی آیاقدنه ، بر قسمی اوطورمش اولدیغنی حالده او آتشك اطرافنی قوشاتیر]

غالباً بوده اضیل بر خاندانه منسوب اوله جق . . . ایلیشمه یه کز . . . بونلری آکلادق فقط سن کیمسک سؤالی اوچنجیسنه توجیه ایدنجه اوده شوییتی سولیر :

انا ابن لمن خاض الصفوف بعزمه
وقومها بالسيف حتى استقامت
وركباه لا ینفك رجلاه منها
اذا الحیل يوم الکریهته ولت .

[بن او آدمک اوغلییم که دوغمز بر عزم ایله صفلرک ایچنه طالار ؛ قیلیجیه اونلره ایسته دیکی استقامتی ویرر . میدان محاربه ده آتلی کری دوغمک ایسته سه بیله بابامک آیاقلری اوزنکیدن اصلا ایرلماز .]

مطلقا بو اوغلانده سردارک چوجوغی در . . . ضابطه مأموری سرخوشلرک اوچنی ده بریره قاپایه رق صباحلین وقعه یی حجاجه آکلاتیر . حجاج اوچنکده حضورینه چیقارلماسنی امر ایدر . مکرسه بونلرک برنجیسی حجامتجی اوغلی ، ایکنجیسنك باباسی بقله جی [عربلرده صرف قورو بقله پیشین آشجیلر واردر] اوچنجیسنك کی ده جولها ایش !